

syn gjorde sig mindre gældende. De danske Myndigheder mødte paa dette Omraade tillige Forstaaelse hos Erhvervsorganisationerne, saaledes at den opnaaede Ordning fik en vis Karakter af Frivillighed. Forhandlingerne med Tyskerne tog dog næsten et Aar, men i Maj 1941 kunde man nedsætte et Udvalg under Udenrigsministeriet, „Udvalget for ekstraordinære Industriarbejder m. v.“, der som udøvende Organ fik Udenrigsministeriets Kommitterede i Industrisager. Den Kommitteredes Beføjelse til Udøvelse af Priskontrol med visse Entreprenør- og Byggearbejder for den tyske Værnemagt her i Landet er fastlagt ved Handelsministeriets Bekendtgørelse Nr. 553 af 23. December 1941. Gennem Industriraadet udsendtes en Række Cirkulærer, hvor man som Betingelse for den danske Stats Financiering fastsatte Regler for Pris- og Betalingskontrollen og i April 1942 tillige Regler om Efterkalkulation af de udførte Arbejder. Der fastsattes detaljerede Regler for de Omkostninger og den Fortjeneste, der kunde godkendes, medens eventuelt herudover udbetalte Beløb krævedes betalt tilbage enten til Ordregiveren eller et særligt Reguleringsfond.

Det System, hvorefter Priskontrollen med de ekstraordinære Industrileverancer er gennemført, er ret kompliceret og indeholder en lang Række Bestemmelser, saaledes ogsaa vedrørende Skibsreparationer, Automobilreparationer etc. Det store Flertal af Industrivirksomheder, der har modtaget tyske Ordre, har respekteret den trufne Ordning.

2. Langt vanskeligere har det været at gennemføre en Priskontrol med *Entreprenør- og Byggearbejder*, navnlig fordi man her stødte paa det tyske Hemmeligholdelseskrav, men ogsaa fordi der savnedes en Organisation, idet talrige af Ordretagerne stod udenfor danske Erhvervsorganisationer. Priskontrollen kunde først tage sin Begyndelse i 1942, og man havde Vanskeligheder allerede med at faa de tyske Myndigheder til at overholde Anmeldelsespligten, og Aftalerne om dennes Gennemførelse trak i Langdrag, saaledes at kun meget faa Arbejder naaede at blive efterkalkuleret inden Besættelsens Ophør. En lang Række Arbejder er derimod blevet foreløbig priskontrolleret.

3. Maaske det vanskeligste Omraade for Kontrolmyndighederne var *Vognmandskørselen*, idet det ikke var muligt at finde et System, der var foreneligt med de Regler, som gjaldt for Kørsel for dansk Regning. Hertil kom manglende Forstaaelse hos Vognmændene. I Begyndelsen af 1942

forsøgte man en Kontrol efter Priskontrolraadets Regler, som dog maatte tillempes efter de særlige Forhold, men deres Gennemførelse i Praksis førte til en Række Overtrædelser og Omgaaelser. Først i Sommeren 1944 lykkedes det at faa tilrettelagt et System, der skulde kunne blive nogenlunde effektivt, men da der var forudsat en udstrakt Bistand fra det danske Polit, blev denne Kontrol umuliggjort efter 19. September 1944.

4. Med Hensyn til den tyske Værnemagts *Opløb af Varer* og Udførelsen af *Industriarbejder m. v. for Værnemagten her i Landet* fastholdtes det fra dansk Side straks fra Begyndelsen, at de danske Prisregler, Maksimalprisordninger m. v. skulde overholdes. Kontrollen hermed skete gennem det Organ, der formidlede Leverance- eller Salgstilladelsen, saaledes Landbrugsministeriets forskellige Eksportudvalg, Direktoratet for Vareforsyning og Udenrigsministeriets Kontor for særlige Handelssager. En Række Vanskeligheder opstod dog, dels vedrørende Fortolkningen af Prisloven (saaledes om Leverandørens Stilling som Grossist eller Detaillist), dels fordi Myndighederne var af den Anskuelse, at disse ofte store og stadig tilbagevendende Leverancer ikke berettigede til samme Avance, som kunde opnaas ved Salg til danske Aftagere. Myndighederne stod imidlertid her overfor absolutte Krav fra tysk Side om, at Leverancerne skulde effektueres, og kunde ikke altid trænge igennem med sine Ønsker.

5. De over Værnemagtskonto og Clearingkonto udbetalte Beløb til Agenter, Formidlere etc. har i visse Tilfælde kunnet kontrolleres, dels naar de opstod i Forbindelse med nogle af de ovenfor omtalte Ydelser, dels naar de fremkom som Overvisninger over Clearingkontoen, eller naar Værnemagtens Checks naaede frem til Nationalbanken. Imidlertid er der sikkert paa dette Omraade ydet talrige Betalinger, som Myndighederne endnu ikke har faaet Kendskab til.

III.

Nærværende Lovforslag tilsigter at skabe Mulighed for en Priskontrol med de her nævnte Betalinger over Clearing- og Værnemagtskontoen, altsaa saavel dem, der er foretaget, efter at de forskellige Kontrolbestemmelser er gennemført, men af forskellige Grunde ikke er naaet frem til Kontrol, som dem, der er ydet i Tiden siden 9. April 1940, men forud for Bestemmelsernes Gennemførelse. Det synes nødvendigt paa dette Omraade at give Priskontrollbeføjelserne tilbagevirkende Kraft.